

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Eğitimi Dersine Yönelik Görüşleri

The Opinions Of Prospective Turkish Teachers Towards Speech Training Course

Doç. Dr. Erol OGUR

ORCID: 0000-0002-7710-3361 ◆ Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü ◆
ogur@uludag.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının lisans eğitimi sürecinde aldıkları Konuşma Eğitimi dersine yönelik görüş ve önerilerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma modellerinden temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenim gören ve bahar döneminde Konuşma Eğitimi dersini alan 62 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma verileri içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının tamamının Konuşma Eğitimi dersinin lisans programında yer almasının gerekli olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Öğretmen adayları, Konuşma Eğitimi dersinin, kendilerinin sözlü anlatım becerilerine, edindikleri bilgi, deneyim ve becerilerin meslekî yaşamlarına katkı sunacağını belirtmişlerdir. Konuşma Eğitimi dersinin teorik bilgilerle birlikte bol uygulama ve etkinlik tasarlama süreçlerini de içermesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrencilerin çoğu, dersin saatinin yeterli olduğunu düşünmektedir. Türkçe öğretmen adayları, ders süresinin artırılması ve ders içeriğinde farklı metin türlerine yönelik daha fazla uygulama ile karşılaşmak istediklerini vurgulamışlardır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, Türkçe öğretmeni adayları, Konuşma Eğitimi dersi

Abstract

The aim of this study is to determine the opinions suggestions of prospective Turkish teacher about the Speech Training Course they took during their undergraduate education. In the research, basic qualitative research design, one of the qualitative research models, was used. The study group of the research consists of 62 teacher candidates studying at Bursa Uludag University Faculty of Education, Department of Turkish Education in the 2021-2022 academic year. A semi-structured interview form prepared by the researcher was used as a data collection tool. Research data were analyzed using content analysis technique. According to the teacher candidates, they stated that the Speech Training course will contribute to their oral expression skills and the knowledge, experience and skills they have acquired to their professional lives. They think that the Speech Training course should include plenty of application and activity design processes along with theoretical knowledge. Most of the students believe that the course time is enough. Prospective Turkish teacher emphasized that they wanted to increase the duration of the lesson and encounter more applications for different text types in the course content.

Keywords: Turkish education, prospective Turkish teachers, speech training course

Giriş

Dil, insanı diğer canlılardan ayıran ve ona yaşadığı çevreyi anlama, anlatma ve biçimlendirme imkânı sağlayan çok önemli bir araçtır. Dört dil becerisinden dinleme ve konuşma, insanın doğuştan getirdiği ve birbirinden ayıramayan doğal dil becerileridir. Sadece insana has bir yetenek olan konuşma, bir bakıma insanoglunun dille iletişiminin en öncelikli ve en temel aracı sayılabilir.

Anlamanın ve iletişim kurmanın son derece önemli aracı olan konuşma becerisi değişik biçimlerde tanımlanmıştır. Konuşma, düşüncelerin, duyguların ve bilgilerin seslerden oluşan dil aracılığıyla aktarılmasıdır (Demirel, 1990:40). Konuşma, bir insanın başka bir insana ya da topluluğa duygu ve düşüncelerini sözle anlatmasıdır (Yörük, 1990: 1). Çongur da dili, "İnsanın doğuştan sahip olduğu, zaman içinde öğrenip yaşamak suretiyle edindiği düşünce ve görüşleri ile kendi istek ve duygularını belli bir maksatla karşısındaki kişi ya da kişilere iletebilmesidir" (Çongur, 1999: 15) şeklinde

açıklar. Ergenç ise konuşma hakkında, “Konuşucunun amacı ve sezdirmeleriyle dinleyicinin çıkarımlarının toplamıdır.” (Ergenç, 1999:43) demektedir. Türk Dil Kurumu ise konuşmanın 7 farklı karşılığını vermektedir:

1. Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini anlatmak.
2. Belli bir konudan söz etmek.
3. Bir konuda karşılıklı söz etmek, sohbet etmek.
4. Söylev vermek.
5. Konuşma dili olarak kullanmak.
6. Düşüncelerini herhangi bir araç kullanarak anlatmak.
7. Belli bir biçimde söylemek (TDK, 1998).

Türk Dil Kurumu'nun Güncel Türkçe Sözlüğünde ise konuşma, “1. Konuşmak işi, 2. Görüşme, danışma, müzakere, 3. Dinleyicilere bilim, sanat, edebiyat vb. konularda bilgi vermek için yapılan söyleşi, konferans” şeklinde tanımlanmaktadır.

Toplumsal ilişkiler ve iletişimde konuşma çok önemli paya sahiptir. Bu sebeple, konuşmanın özelliklerinden biri de bireylerin konuşma aracılığıyla toplumsal ilişkiler kurabilmeleri ve bu becerileri geliştirebilmeleridir. Aile, okul ve sosyal çevre, dil becerilerinin gelişiminde çok etkilidir. Kişinin yaşantılar ve çevre etkisiyle geliştirdiği olumlu ya da olumsuz konuşma tutumu, konuşma becerisinin kazandırılması ve geliştirilmesi sürecini baltalayacaktır (Ürün Karahan, 2015:39). Eğer birey konuşma becerisi yönünden zayıfsa bu durum onun diğer dil becerilerini de olumsuz yönde etkileyebilecektir. Oysa kendi özelliklerini tanıyan, kendisini doğru ifade etme becerisine sahip bireyler hem toplumla sağlıklı ilişkiler kurabilir hem de içinde yaşadıkları topluma katkıda bulunabilirler. Sağlıklı düşünen, düşündüğünü rahatlıkla ifade eden bir toplum, düşünce gücüyle ileriye yönelik önemli adımlar atabilir. Bu süreçte bireyin değer yargıları ve hayata bakış açısı şekillenir ve karşısına çıkan durumlarla ilgili bir tutum geliştirmeye başlar.

Konuşma ve iletişim her bireyin ihtiyaç duyduğu önemli kavramlardır. Özellikle teknolojinin hızla gelişmesi ve bilgiye ulaşma hızının artması bu becerinin edinimini daha değerli kılmaktadır. Konuşma becerisi güçlü bireyler ve bu bireylerden oluşan bir toplumda eğitim-öğretim süreçleri ile ilgili problemler de en aza iner. Bu durum toplumun gelişmesinin önündeki engelleri kaldırır.

Konuşma Eğitimi

Konuşma eğitimi öğretim sürecinin her aşamasında yer almaktadır. Bu süreçte, bireyin kendini başarılı biçimde ifade edebilmesi ve öğrendikleriyle ilgili geri bildirim verebilmesi amaçlanmaktadır. Özellikle düşünen ve düşündüğünü doğru ifade edebilen nesiller için bu becerinin doğru edinimi mühimdir. Bu nedenle Türkçe öğretmen adaylarının konuşma becerisine ve bu becerinin nasıl aktarılacağı konusuna hâkim olmaları gerekir.

Cumhuriyet döneminde 1924'ten itibaren ilk yıllardaki öğretim programlarında konuşma becerisine doğrudan yer verilmeyip diğer beceri alanlarının satır aralarından anlaşıldığı ve diğer beceri alanlarına göre kısmen önem verildiği anlaşılmaktadır. 1968 programından itibaren 2005 programına değin bu beceriye ayrı bir başlık altında değinilip önemsendiği görülmektedir (Demir, 2015:303).

YÖK tarafından eğitim fakültelerinin yeniden yapılanma sürecinde, 1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren yeniden düzenlenen öğretmen yetiştirme programları uygulanmaya başlamıştır. 1997-1998 yılından itibaren sekiz yıllık zorunlu eğitimin başlaması, ilerleyen zamanda eğitim fakültelerinin öğretim programlarının da yeniden düzenlenmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu çerçevede 2007-2008 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan Türkçe Öğretmenliği Lisans Öğretim Programında Anlatma Teknikleri I: Konuşma Eğitimi dersi 6. yarıyılıda 2(T)-2(U)-3(Kredi) şeklinde yer almaktadır. Dersin içeriği şu şekildedir: “Konuşma becerisinin kuramsal boyutlarıyla açıklanması. Düşüncenin betimlenmesi, açılımı, savunulması ve kanıtlanması, örneklenerek açık seçik biçimde üretim aşamasına sokuluşunun mercek altına alınması. Konuşma organları, diyafram kontrolü.

Ses çalışmaları. Belli bir konuda akıcı ve güzel konuşma becerisinin geliştirilmesi. Öğretmen adaylarının ilköğretim Türkçe dersleri için çeşitli konuşma alıştırmalarıyla tanıştırılmaları ve konuşma becerilerini geliştirebilmeleri için uygun ortamın hazırlanması (2007:93).

Konuşma Eğitimi dersi, 2018'de hazırlanan ve 2018-2019 öğretim yılında uygulanmaya başlanan Türkçe Öğretim Lisans Programında ise öncesinden farklı olarak 3 saat teorik olarak yer almıştır. Yeni programda dersin içeriği de değişmiş olup içerik şöyledir: Konuşma eğitimiyle ilgili temel bilgiler (temel kavramlar, tarihsel süreç vb.), konuşmanın fiziksel ve zihinsel unsurları; konuşma bellek-söz varlığı ilişkisi, eş zamanlı (duyusal bellek aracılığıyla) ve art zamanlı (anısal bellek aracılığıyla) düşünme; beden dili ve unsurları; konuşmada prozodik özelliklerin (vurgu, ton, ezgi vb.) üretilmesi; konuşma türleri, sözlü anlatım (tartışmacı/ikna edici, bilgilendirici, estetik konuşma vb.) ve karşılıklı konuşma; konuşma becerisine yönelik eğitim ortamları; konuşma yöntem ve teknikleri; konuşma becerisini ölçme ve değerlendirme, konuşma etkinlikleri tasarlama (2018, 12).

Öğretmenlerin sınıf ortamında öğrencileriyle öğretme-öğrenme sürecini yürütebilmek için en sık kullandıkları iletişim kanalı konuşmadır. Sınıf ortamında doğru ve etkili konuşmanın tüm gereklerini yerine getirebilen öğretmen, dersin verimli geçmesi için önemli bir yükümlülüğü de yerine getirmiş olur. Çünkü öğrenci merkezli bir eğitim anlayışı benimsenmekle birlikte sınıfta rehberliği sağlayan kişi öğretmendir. Öğretmenin Türkçeyi güzel ve doğru konuşması, dersin daha iyi anlaşılmasının yanı sıra öğrencilerin konuşmalarındaki hataların düzeltilmesinde en etkili yollardan biridir. Çünkü öğretmenler, öğrencileri için birçok konuda olduğu gibi konuşma becerisinde de en etkili modellerden biridir (Katrancı, 2014:176).

Ünalın (2006) konuşma eğitiminde çeşitli aksaklıklar olduğunu, Aşıcı (1996) ise konuşma eğitiminin önemini anlaşılmadığını ve konuya gereken önemin verilmediğini belirtmektedir. Diğer yandan, Türkçe öğretmen adaylarının konuşma becerisi ve konuşma eğitimi dersi hakkındaki görüş, tutum ve becerileri hakkındaki çalışmalara literatürde rastlanmaktadır (Börekçi, 2009; Başaran ve Erdem, 2009; Ceran, 2012; Lüle Mert, 2015; Özden, 2018; Özden, 2018a; Ürün Karahan, 2015;). Bu çalışmalar genellikle öğrencilerin konuşma tutum ve kaygıları ile konuşma hakkındaki görüşleri çerçevesindedir. Türkçe öğretmenlerinin alan bilgisine katkı sunmayı amaçlayan Konuşma Eğitimi dersi hakkında Türkçe öğretmeni adaylarının görüş ve önerilerini belirlemeye çalışan araştırmalar ise yok denecek kadar azdır. Ceran'ın (2012) Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimi dersine yönelik tutumlarını değerlendirilmeyi amaçladığı çalışma dışında literatürde bu konuda bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Konuşma Eğitimi dersi, öğretmen adaylarının sözlü iletişim becerileri yönünden kendilerini geliştirmesi yanında bu becerilerin öğretim yöntemleri ve ilkeleri hakkında da bilgi ve beceri kazanmalarını amaçlamaktadır. Bu amaçla, Konuşma Eğitimi dersini alan Türkçe öğretmen adaylarının ders ile ilgili görüşleri, dersin amacına ulaşip ulaşmadığını belirleme ve ders daha işlevsel hâle getirme bağlamında önem taşımaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın alt problemleri şöyledir:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının Konuşma Eğitimi dersinin Türkçe öğretmenliği lisans programında yer almasına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Türkçe öğretmeni adaylarının Konuşma Eğitimi dersinde edindikleri bilgi, beceri ve deneyimlerin mesleki yaşamlarına katkısına yönelik görüşleri nelerdir?
3. Türkçe öğretmeni adaylarının Konuşma Eğitimi dersinin kendi sözlü iletişim becerilerini geliştirmeye katkısına yönelik görüşleri nelerdir?
4. Türkçe öğretmeni adaylarının Konuşma Eğitimi dersine ayrılan süreye ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Türkçe öğretmeni adaylarının Konuşma Eğitimi dersine yönelik önerileri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, nitel araştırma modellerinden temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma, sosyal ya da beşerî bir probleme bireylerin atfettiği anlamları keşfetme ve anlamaya yönelik bir yaklaşımdır (Creswell, 2017). Bütün nitel araştırmalar anlamın nasıl inşa edildiğiyle, insanların hayatlarını ve dünyalarını nasıl anlamlandırdıklarıyla ilgilidir. Nitel temel desenin öncelikli amacı bu anlamları açığa çıkarmak ve yorumlamaktır (Merriam, 2018). Bu bağlamda Türkçe öğretmeni adaylarının Konuşma Eğitimi dersine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile oluşturulmuştur. Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırmaktadır. Çünkü bu yöntemde araştırmacı, yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Araştırmanın çalışma grubunu Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenim gören ve bahar döneminde Konuşma Eğitimi dersini alan 62 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri görüşme tekniği ile toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Form hazırlanmadan önce alan yazın taraması yapılmış, Konuşma Eğitimi dersine ve lisans derslerine ilişkin görüş belirlemeyi amaçlayan çalışmalar taranmış ve 2 Türkçe eğitimi alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Ön çalışma sonrasında yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formu öncelikle 3 öğrenciye gönderilmiş ve formda yer alan soruların anlaşılmayan ve açık olmayan bölümleri öğrenci dönütlerinden hareketle belirlenmiş ve düzenlenmiştir. Son şekli verilen formda 5 açık uçlu soruya yer verilmiştir. Sorular şöyledir:

1. Konuşma Eğitimi dersinin Türkçe öğretmenliği lisans programında yer almasını gerekli görüyor musunuz?
Neden?
2. Konuşma Eğitimi dersinde edindiğiniz bilgi, deneyim ve becerilerin meslek yaşamınıza katkı sunacağını düşünüyor musunuz? Açıklayınız.
3. Konuşma Eğitimi dersi kendi metin çözümleme süreçlerinize katkı sundu mu? Açıklayınız.
4. Konuşma Eğitimi dersine ayrılan süreyi yeterli buluyor musunuz? Neden?
5. Konuşma Eğitimi dersinin daha işlevsel olabilmesi için önerileriniz nelerdir? Açıklayınız.

Verilerin Toplanması

Yarı yapılandırılmış görüşme formu, BUÜ otomasyon sisteminde yer alan UKEY üzerinden öğrencilere ulaştırılmıştır. Öğrencileri formdaki soruları yanıtlamaları için belirli bir süre verilmemiş, forma katılımın bittiği 7. günün sonunda veri toplama süreci sonlandırılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. İçerik analizinde amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2000). İçerik analizi, desen, tema, varsayım ve anlamlar çıkarma çabası içinde, belirli miktarda materyalin dikkatli, ayrıntılı, sistematik bir biçimde incelenmesi ve bir kodlama, veri yorumlama sürecidir (Berg ve Lune, 2019). Araştırmanın geçerliğini ve güvenilirliğini sağlamak için öğretmen adaylarının görüşleri araştırmacı ve bir alan uzmanı tarafından kodlanmıştır. Kodlamalar arasındaki tutarlılığın %95 olduğu tespit edilmiştir. Kodlamalar arasında benzer olanlar bir araya getirilmiş farklı olanlar ise aynı şekilde korunmuştur. Ardından kodlar, frekans ve yüzde değerleri tablo biçiminde ifade edilmiştir. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerinin hangi kodla ilişkili olduğu da katılımcı kodları ile gösterilmiştir. Türkçe öğretmeni adayları ÖA1, ÖA2, ÖA3... şeklinde kodlanmıştır.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bursa Uludağ Üniversitesi Araştırma ve Yayın Etik Kurulları (Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu) ndan 29.04.2022 tarih ve 26 nolu kararıyla etik kurul izni alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, Türkçe öğretmenliği lisans programında yer alan Konuşma Eğitimi dersine yönelik Türkçe öğretmeni adaylarının görüşleri tablolar hâlinde sunulmuştur. Araştırmanın 1. Problemi, “Türkçe öğretmeni adaylarının Konuşma Eğitimi dersinin Türkçe öğretmenliği lisans programında yer almasına ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklindedir. Türkçe öğretmeni adaylarının Konuşma Eğitimi dersinin Türkçe öğretmenliği lisans programında yer almasına ilişkin görüşleri ve bunun sebepleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Eğitimi Dersinin Lisans Programında Yer Almasına Yönelik Görüşleri

Öğrenci Görüşleri	Katılan Öğrenciler	Frekans	%
Konuşma eğitimi dersinin lisans programında yer almasını gerekli görmesi	Bütün öğrenciler	62	100
Türkçe öğretmenin iyi bir konuşma becerisi kazanmış olması	Bütün öğrenciler	62	100
Dersin amaçları yönünden bir öğretmen için çok önemli olması	Ö1,Ö2,Ö4,Ö10,Ö11, Ö13,Ö15,Ö19,Ö21,Ö22 Ö23,Ö30,Ö33,Ö34,Ö36 Ö42,Ö45,Ö46,Ö48,Ö50 Ö53,Ö54,Ö56,Ö59	24	38,7
Konuşmanın temel becerilerden biri olması	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö7,Ö9,Ö 10,Ö11,Ö13,Ö15,Ö19, Ö21,Ö22,Ö23,Ö27,Ö28 Ö30,Ö33,Ö34,Ö35,Ö36 Ö39,Ö40,Ö42,Ö43,Ö45, Ö46,Ö48,Ö50,Ö53,Ö54 Ö56,Ö59,Ö62	34	54,8
Derste konuşmanın önemi ve gerekliliği vurgulanıp öğrencilere bolca konuşma fırsatı verilmesi	Ö1,Ö3,Ö6,Ö7,Ö8,Ö11, Ö12,Ö14,Ö29,Ö31,Ö38 Ö47,Ö60	13	20,9
Öğretmen adaylarının çok iyi konuşma becerilerine sahip olması	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7, Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13, Ö15,Ö19,Ö21,Ö22,Ö23 Ö25,Ö27,Ö28,Ö30,Ö33 Ö34,Ö35,Ö36,Ö39,Ö40 Ö42,Ö43,Ö44,Ö45,Ö46 Ö48,Ö50,Ö53,Ö54,Ö56 Ö58,Ö59,Ö61,Ö62	40	64,5
Türkçe öğretmeni adayı olarak uygun bir konuşma diline, diksiyonuna ve üslubuna sahip olması	Ö3,Ö4,Ö7,Ö9,Ö12,Ö13, Ö14,Ö16,Ö17,Ö18,Ö20 Ö29,Ö31,Ö32,Ö35,Ö36 Ö38,Ö40,Ö41,Ö42,Ö44 Ö45,Ö47,Ö50,Ö51,Ö52 Ö55,Ö56,Ö57,Ö58,Ö59 Ö60,Ö61	33	53,2

Konuşmanın Türkçe dersinde geliştirilebilecek bir beceri olması	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7, Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13, Ö15,Ö16,Ö19,Ö21,Ö22 Ö23,Ö24,Ö25,Ö26,Ö28 Ö29,Ö30,Ö31,Ö32,Ö33 Ö34,Ö35,Ö36,Ö39,Ö40 Ö41,Ö42,Ö43,Ö44,Ö45 Ö46,Ö48,Ö50,Ö52,Ö53 Ö54,Ö56,Ö58,Ö59,Ö61 Ö62	47	75,8
Türkçe öğretmenin kendisi güzel ve doğru konuşarak öğrencilerine örnek ve model olması	Ö2,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö9, Ö10,Ö15,Ö16,Ö20,Ö22 Ö26,Ö30,Ö31,Ö35,Ö38 Ö41,Ö42,Ö47,Ö53,Ö55 Ö57,Ö60	23	37
Dersin bütün öğretmenlik bölümleri için gerekli olması	Ö3,Ö5,Ö12,Ö14,Ö24, Ö29,Ö35,Ö48	8	12,9
Öğretmenin sosyal çevresiyle etkili ve sağlıklı bir iletişim kurabilmesi	Ö3,Ö4,Ö6,Ö7,Ö9,Ö12, Ö13,Ö24,Ö31,Ö37,Ö38 Ö43,Ö45,Ö56,Ö58	15	24,1
Türkçe öğretmenin konuşma eğitiminin ne şekilde verilmesi gerektiğini iyi bilmesi	Ö2,Ö6,Ö9,Ö12,Ö19, Ö27,Ö38,Ö44	8	12,9
Dersini daha verimli ve etkili bir şekilde yönetebilmek için öğretmenin öğrencilerle etkili iletişim kurabilmenin yollarını öğrenmesi	Ö6,Ö7,Ö9,Ö12,Ö20, Ö29,Ö34,Ö56,Ö59	9	14,5

Tablo 1 incelendiğinde, Türkçe öğretmeni adaylarının tümünün Konuşma Eğitimi dersinin lisans programında yer alması gerektiğini düşündükleri anlaşılmaktadır. Bunun yanında, Türkçe öğretmenin iyi bir konuşma becerisi kazanmış olması gerektiği hakkında da bütün öğrenciler aynı fikirdedir. Bu durum, Konuşma Eğitimi dersinin ve içeriğinin öğretim programında olmasının Türkçe Lisans Programı için vazgeçilmez bir özellik olduğunu göstermektedir.

Bu dersin lisans Öğretim Programında yer almasının en yüksek gerekçesi olarak öğrenciler “Konuşmanın Türkçe dersinde geliştirilebilecek bir beceri olması” (%75,8) ifadesini bildirmişlerdir. Bunu takip eden en yüksek orana sahip maddeler de “Öğretmen adaylarının çok iyi konuşma becerilerine sahip olması” (%64,5), “Konuşmanın temel becerilerden biri olması” (%54,8), “Türkçe öğretmeni adayı olarak uygun bir konuşma diline, diksiyonuna ve üslubuna sahip olması” (%53,2) şeklindedir. Bu ifadelerden, Türkçe öğretmenin konuşma eğitimi almak suretiyle iyi bir konuşma ve iletişim becerisine sahip olmasının önemi vurgulanmaktadır.

Öğretmen adayları, “Dersin bütün öğretmenlik bölümleri için gerekli olması” (%12,9), “Türkçe öğretmenin konuşma eğitiminin ne şekilde verilmesi gerektiğini iyi bilmesi” (%12,9) ifadelerini, Konuşma Eğitimi dersinin gerekliliği için en düşük sebep olarak göstermektedirler. Konuşma Eğitimi dersi aslında öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmekten ziyade, onların okullarda bu beceriyi ne şekilde geliştirebilecekleri hakkında bilgi ve beceri sahibi olmalarını amaçlamaktadır. Dersin lisans programında yer almasının en önemli boyutu, öğretmen adaylarına konuşma becerisi kazandırma sürecinde hangi yöntem ve teknikleri uygulayarak bu beceriyi öğrencilerinde gerçekleştirebileceklerinin öğretilmesidir. Öğretmen adaylarının çok azının bu farkındalık düzeyinde olması dikkat çekicidir.

Tablo 2. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Eğitimi Dersinde Edindikleri Bilgi, Beceri ve Deneyimlerin Mesleki Yaşamlarına Katkısına Yönelik Görüşleri

Öğrenci Görüşleri	Katılan Öğrenciler	Frekans	%
Bir topluluğa hitap etmede etkili konuşmanın ilkelerini, kurallarını bilme	Ö1,Ö7,Ö8,Ö10,Ö15, Ö16,Ö20,Ö28,Ö34,Ö53	10	16

Kendimizi doğru ifade edebilmek için konuşmalar, programlar, sunumlar hazırlama	Ö2,Ö3,Ö6,Ö7,Ö8,Ö15,Ö17,Ö20,Ö22,Ö23,Ö30Ö32,Ö36,Ö40,Ö41,Ö44Ö50,Ö52,Ö55,Ö61,Ö62	21	33,8
Öğrencilerle ilişkimi olumlu yönde etkileme	Ö5,Ö6,Ö11,Ö23,Ö25,Ö28,Ö29,Ö33,Ö35,Ö43Ö38,Ö44,Ö47Ö54,Ö56	15	24
Okullardaki toplu törenlerde ve sınıf içindeki konuşma etkinliklerinde bir öğretmenin nasıl davranması ve nasıl konuşması gerektiği hakkında bilgi ve beceri kazanma	Ö6,Ö7,Ö11,Ö12,Ö13,Ö15,Ö19,Ö20,Ö21,Ö24Ö26,Ö29,Ö30,Ö31Ö37,Ö41,Ö46,Ö49,Ö50,Ö51Ö55,Ö56,Ö57,Ö58,Ö62	25	40,3
Öğrencilere doğru telaffuzu, doğru ve etkili konuşmayı öğretme	Ö1,Ö2,Ö4,Ö5,Ö7,Ö10,Ö11,Ö12,Ö14,Ö22,Ö25Ö26,Ö31,Ö33,Ö36,Ö38Ö43,Ö49,Ö50,,Ö52Ö53,Ö55,Ö57	23	37
Öğrencilerimizin konuşma becerisini geliştirebilmek için hangi yöntemlerin kullanılması gerektiğini bilme	Ö17,Ö13,Ö18,Ö22,Ö33Ö34,Ö43,Ö45,Ö60, Ö62	10	16
Konuşma kazanımları hakkında farkındalık kazanma	Ö11,Ö19,Ö22,Ö25,Ö32Ö36,Ö44,Ö51	8	12,9

Tablo 2’de, öğretmen adaylarının tamamı, Konuşma Eğitimi dersinde edindikleri bilgi, beceri ve deneyimlerin meslekî yaşamlarına katkısının olacağı hakkında görüş bildirmişlerdir. Ancak bunun ne şekilde olacağı hakkında ayrıntılı bilgi veremedikleri anlaşılmaktadır. Öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar çerçevesinde, dersin programda yer almasının amacı hakkında ortalama bilgi ve anlayışa sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo incelendiğinde, “Okullardaki toplu törenlerde ve sınıf içindeki konuşma etkinliklerinde bir öğretmenin nasıl davranması ve nasıl konuşması gerektiği hakkında bilgi ve beceri kazanma” cevabı en yüksek orana (40,3) sahiptir. Bunu, “Kendimizi doğru ifade edebilmek için konuşmalar, programlar, sunumlar hazırlama” (33,8) cevabı takip etmiştir. Dersin lisans öğretim programındaki içeriğine bakıldığında bu çerçevede amaçların çıkarılabilmesi mümkündür. Öğretmen adaylarının böyle sonuç çıkarmalarında, kendi derslerinde yaptıkları uygulamalarla bu uygulamaların çeşidi, yöntemi ve amacının kendilerine yol gösterdiği ileri sürülebilir. Diğer yandan, öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar, bu dersin kendileri ve meslekî deneyimleri için katkısının farkında olduklarını göstermektedir.

Öğrencilerin verdikleri cevaplar arasında en düşük orandaki (12,9) “Konuşma kazanımları hakkında farkındalık kazanma” şeklindedir. Bu durum, öğretmen adaylarının öğretim programı ve program okuma becerilerinin yeterli düzeyde olmadığını da göstermektedir.

Tablo 3. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Eğitimi Dersinin Kendi Sözlü İletişim Becerilerini Geliştirmeye Katkısına Yönelik Görüşleri

Öğrenci Görüşleri	Katılan Öğrenciler	Frekans	%
Topluluk önünde konuşma cesareti ve becerisi kazanma	Ö1,Ö3,Ö11,Ö16,Ö22Ö28,Ö34,Ö35,Ö46,Ö53	10	16
Bir metni ya da kitabı nasıl sesli okumam gerektiğini öğrenme	Ö2,Ö7,Ö14,Ö15,Ö20,Ö33, Ö40,Ö61,Ö62	9	14,5
Topluluk karşısında konuşma yaparken nelere dikkat etmemiz gerektiğini öğrenme	Ö1,Ö2,Ö5,Ö11,Ö19,Ö20,Ö28,Ö29,Ö33,Ö35,Ö43,Ö44,Ö50,Ö55Ö56,Ö59,Ö61,Ö62	18	29
Kendimize olan güvenimizi artırma	Ö6,Ö8,Ö14,Ö15,Ö24,Ö31,Ö37,Ö49,Ö55,Ö58	10	16
Konuşmada kendi hatalarımı, konuşma heyecanımı deneyimleme	Ö3,Ö7,Ö19,Ö22,Ö36,Ö38,Ö43,Ö57	8	12,9

Meslek hayatımızda yapacağımız özel gün ve hafta programları için ön hazırlık sağlama	Ö16,Ö19,Ö22,Ö33,Ö34 Ö43,Ö45,Ö53,Ö60, Ö62	10	16
Şiir ezberleme, okuma, hazırlıklı sunum yapmanın önemini anlama	Ö1,Ö27,Ö36,Ö51	4	0,6

Tablo 3'e göre, öğretmen adaylarının tamamı, Konuşma Eğitimi dersinin kendi sözlü iletişim becerilerine katkısının olacağı görüşündedir. Ancak bunun nasıl gerçekleşeceği yönünde ayrıntılı bilgi veren ve görüş bildiren öğrenci sayısı çok azdır. Öğretmen adaylarının en yüksek oranda (%29) bildirdikleri fayda "Topluluk karşısında konuşma yaparken nelere dikkat etmemiz gerektiğini öğrenme" şeklindedir. Topluluk önünde konuşma cesareti, kendine güven, özel gün ve haftalara yönelik program hazırlama yeterlikleri diğer önemli katkıları oluşturmaktadır.

Öğretmen adayları şiir ezberleme, sesli metin okuma yönünden katkıya dair çok az oranda görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kendi konuşmalarını değerlendirmede bilgi sahibi ve farkındalık sahibi olma şeklindeki geri bildirimlerinin oranı da çok düşüktür. Bu sonuç, konuşma becerisinin ölçme ve değerlendirme süreçleri hakkında öğrencilere bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik daha dikkatli olmak gerektiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 4. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Eğitimi Dersine Ayrılan Süreye İlişkin Görüşleri

Öğrenci Görüşleri	Katılan Öğrenciler	Frekans	%
Yeterli	Ö1,Ö3,Ö7,Ö8,Ö9,Ö11,Ö12 Ö16,Ö17,Ö22,Ö23Ö24,Ö2 6,Ö28,Ö30,Ö31Ö34,Ö35,Ö 37,Ö38,Ö40Ö41,Ö42,Ö45, Ö46,Ö50Ö51,Ö53,Ö58,Ö6 0	30	48,3
Kısmen yeterli	Ö4,Ö10,Ö14,Ö19, Ö20, Ö33,Ö48,Ö57,Ö61,Ö62	10	16
Yetersiz	Ö2,Ö5,Ö6,Ö13,Ö1 5, Ö18,Ö19,Ö21,Ö25,Ö27Ö2 9,Ö32,Ö36,Ö39,Ö43Ö44,Ö 47,Ö49,Ö52,Ö54Ö55,Ö56, Ö59	22	35,4

Türkçe öğretmeni adaylarının %48,3'ü Konuşma Eğitimi dersine ayrılan sürenin yeterli olduğunu düşünmektedir. Ders süresini kısmen yeterli bulanların oranı %16, yetersiz olduğunu düşünenlerin oranı da %35,4'tür. Konuşma Eğitimi dersinin süresini kısmen yeterli ve yetersiz bulan öğrenciler, bunun sebebi olarak sınıfların kalabalık oluşunu, derslerde daha farklı türde ve daha çok sayıda uygulama yapamamalarını, bu uygulamalar hakkında yeterli geribildirim alamamalarını göstermektedir.

Tablo 5. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Eğitimi Dersine Yönelik Önerileri

Öğrenci Görüşleri	Katılan Öğrenciler	Frekans	%
Ses ve konuşma çalışmalarına ağırlık verilmeli	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö7, Ö10,Ö11,Ö12,Ö14,Ö15Ö1 6,Ö17,Ö18,Ö20,Ö21Ö22,Ö 24,Ö25,Ö30,Ö31Ö32, Ö33,Ö37,Ö38,Ö39 Ö40,Ö44,Ö45,Ö47,Ö50Ö5 2,Ö53,Ö55,Ö56,Ö58Ö59,Ö 61	38	61,2
Sınıf mevcudu azaltılmalı	Ö2,Ö5,Ö11,Ö19,Ö22 Ö28,Ö29,Ö35,Ö43Ö51	10	16,1

	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö7 Ö9,Ö10,Ö11,Ö12,Ö14 Ö15,Ö16,Ö17,Ö18,Ö20Ö2 1Ö22,Ö24,Ö25,Ö30Ö31Ö3 2,Ö33,Ö37,Ö38Ö39,Ö40,Ö 41,Ö42,Ö44Ö45,Ö47,Ö49, Ö50,Ö51 Ö52,Ö53,Ö55,Ö56,Ö58Ö5 9,Ö60,Ö61	44	66,6
Derste konuşma eğitiminin nasıl yapılacağına dair örnek ders uygulamaları yapılmalı	Ö11,Ö19,Ö22,Ö36	4	0,6
Derslere, üslubu ve dil kullanımı ile öne çıkmış şahsiyetler davet edilmeli	Ö16,Ö22,Ö33,Ö45,Ö53	5	0,8
Hazırlıksız konuşmalara daha sık yer verilmeli	Ö1,Ö3,Ö4,Ö10,Ö11, Ö17,Ö18,Ö27,Ö36,Ö39Ö4 0,Ö47,Ö49,Ö51,Ö56	15	24,2

Tablo 5'e göre, Türkçe öğretmeni adaylarının %66,6'sı derslerde uygulamalara ağırlık verilmesini, %61,2'si, ses ve konuşma çalışmalarına ağırlık verilmesi, %24,2'si hazırlıksız konuşmalara daha sık yer verilmesi, %16,1'i sınıf mevcutlarının azaltılmasını, %0,8'i derslere, üslubu ve dil kullanımı ile öne çıkmış şahsiyetler davet edilmesini, %0,6'sı da derslerde konuşma eğitiminin nasıl yapılacağına dair örnek ders uygulamaları yapılmasını ifade etmişlerdir.

Sonuç ve Tartışma

Literatür incelendiğinde, Türkçe Öğretmenliği bölümlerinde okutulan Konuşma Eğitimi dersine yönelik öğretmen adaylarının görüşlerinin belirlenmesine yönelik çalışma sayısı yok denecek kadar azdır. Bu sebeple bu araştırmada, Türkçe öğretmenliği lisans programında yer alan Konuşma Eğitimi dersine ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının görüş ve önerilerini belirlemek amaçlanmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının görüş ve önerilerinden hareketle Konuşma Eğitimi dersine yönelik öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

Araştırmaya 62 Türkçe öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı Konuşma Eğitimi dersinin lisans öğretim programında yer alması gerektiği görüşünü bildirmişlerdir. Öğretmen adayları, dersin programda yer alması hakkında çeşitli görüşler bildirmişlerdir. Ancak bu konuda görüş belirtirken, öğretmen adaylarının dersin içeriği ve amaçları hakkındaki bilgi ve farkındalıklarının düşük olduğu anlaşılmaktadır. Bu dersin Türkçe Öğretmenliği Öğretim Programında yer almasının en yüksek gerekçesi olarak "Konuşmanın Türkçe dersinde geliştirilebilecek bir beceri olması" ifadesi bildirilmiştir. Bunu, "Öğretmen adaylarının çok iyi konuşma becerilerine sahip olması", "Konuşmanın temel becerilerden biri olması". "Türkçe öğretmenin konuşma eğitiminin ne şekilde verilmesi gerektiğini iyi bilmesi" "Türkçe öğretmeni adayı olarak uygun bir konuşma diline, diksiyonuna ve üslubuna sahip olması", şeklindeki ifadeler takip etmektedir. Bu ifadeler, konuşma eğitimi almanın ve iyi bir konuşma ve iletişim becerisine sahip olmanın Türkçe öğretmeni adayları için dersin önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Yelok ve Sallabaş'ın (2009) öğretmen adaylarının Sözlü Anlatım dersine ve sözlü anlatıma karşı tutumlarını inceledikleri araştırmalarında da söz konusu derse karşı olumlu tutum geliştirildiği tespit edilmiştir. Özkan'ın (2010) çalışmasında, Anlama Teknikleri ve Anlatma Teknikleri derslerinin her ikisinin de işlevsel olduğu ancak söz konusu derslerin içerik, materyal ve teorik-uygulama dağılımları açısından yeterliliklerinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ceran'ın (2012) çalışmasında da Türkçe öğretmeni adaylarının çoğunluğunun Konuşma Eğitimi dersine yönelik olumlu tutum içinde oldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlarla araştırmamızdaki sonuçlar benzerlik göstermektedir.

Türkçe öğretmen adaylarının Konuşma Eğitimi dersinin gerekliliğine gösterdikleri sebepler arasında, "Dersin bütün öğretmenlik bölümleri için gerekli olması" ifadesini de kullanmışlardır. Bu maddede ifade edilen görüşün temelinde, öğrencilerin bu dersi yöntem-teknik dersi olarak tanımlayamamak olduğu söylenebilir. Öğretmen

adaylarının, öğretmenlik lisans programlarında yer alan Sözlü Anlatım, Diksiyon, Etkili ve Güzel Konuşma vb. derslerin amaçları ile Konuşma Eğitimi dersinin içerik ve hedeflerini birbirine karıştırdıkları anlaşılmaktadır.

Öğretmen adaylarının tamamı, Konuşma Eğitimi dersinde edindikleri bilgi, beceri ve deneyimlerin meslekî yaşamlarına katkısının olacağı şeklinde olumlu tutum ve görüş bildirmişlerdir. Ceran (2012) ve Karahan Ün'ün (2015) çalışmalarında da öğretmen adaylarının konuşmaya yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Türkçe öğretmen adayları, dersin meslekî gelişimlerine dair en yüksek katkı olarak "Okullardaki toplu törenlerde ve sınıf içindeki konuşma etkinliklerinde bir öğretmenin nasıl davranması ve nasıl konuşması gerektiği hakkında bilgi ve beceri kazanma" cevabını vermişlerdir. Bunu, "Kendimizi doğru ifade edebilmek için konuşmalar, programlar, sunumlar hazırlama" cevabı takip etmiştir. Dersin lisans öğretim programındaki içeriğine bakıldığında bu çerçevede amaçların çıkarılabilmesi mümkündür. Öğretmen adaylarının böyle sonuç çıkarmalarında, kendi derslerinde yaptıkları uygulamaların, bunlarının çeşidi, yöntemi ve amacının kendilerine yol gösterdiği ileri sürülebilir. Öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar arasında en düşük orana sahip madde ise "Konuşma kazanımları hakkında farkındalık kazanma" şeklindedir. Bu durum, öğretmen adaylarının program okuma becerilerinin yeterli düzeyde olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan, öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar, bu dersin kendileri ve meslekî deneyimleri için katkısının farkında olduklarını göstermektedir. Öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar çerçevesinde, dersin programda yer almasının amacı hakkında ortalama bilgi ve anlayışa sahip olduklarını söylemek mümkündür.

Öğretmen adaylarının tamamı, Konuşma Eğitimi dersinin kendi sözlü iletişim becerilerine katkısının olacağı görüşündedir. Ancak bunun nasıl gerçekleşeceği yönünde ayrıntılı bilgi veren ve görüş bildiren öğrenci sayısı çok azdır. Öğretmen adaylarının en yüksek oranda bildirdikleri fayda "Topluluk karşısında konuşma yaparken nelere dikkat etmemiz gerektiğini öğrenme" şeklindedir. Topluluk önünde konuşma cesareti, kendine güven, özel gün ve haftalara yönelik program hazırlama yeterlikleri diğer önemli katkıları oluşturmaktadır. Bu sonuçlar, Konuşma Eğitimi dersinin öğretmen adaylarının özellikle sözlü iletişimde ve topluluk karşısında konuşma becerisinde konuşma kaygısına sahip olduklarına işaret etmektedir. Ceran (2012), İşcan ve Karagöz (2016), Özdemir (2017), Bozkırlı (2019) çalışmalarında, Türkçe öğretmen adaylarının orta düzeyde konuşma kaygısı yaşadıklarını ortaya koymuştur. Bunda, öğrencilerin özellikle alan bilgilerini yetersiz hissetmelerinin, özgüven eksikliğinin ve topluluk karşısında konuşma konusunda yeterli pratiğe sahip olmamalarının etkisi olduğu söylenebilir.

Öğretmen adaylarının şiir ezberleme, sesli metin okuma yönünden katkıya dair çok az oranda görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının kendi konuşmalarını değerlendirmede bilgi sahibi ve farkındalık sahibi olma şeklindeki geri bildirimlerinin oranı da çok düşüktür. Bu sonuç, konuşma becerisinin ölçme ve değerlendirme süreçleri hakkında öğrencilere bilgi ve beceri kazandırmaya yönelik daha dikkatli olmak gerektiğini ortaya koymaktadır.

Türkçe öğretmeni adaylarının Konuşma Eğitimi dersinin süresine ait görüşleri değişiklik arz etmektedir. Öğretmen adaylarının %48,3'ü Konuşma Eğitimi dersine ayrılan sürenin yeterli olduğunu düşünmektedir. Ders süresini kısmen yeterli bulanların oranı %16, yetersiz olduğunu düşünenlerin oranı da %35,4'tür. Konuşma Eğitimi dersinin süresini kısmen yeterli ve yetersiz bulan öğrenciler, bunun sebebi olarak sınıfların kalabalık oluşunu, derslerde daha farklı türde ve daha çok sayıda uygulama yapıp bunlar hakkında geri bildirim alamamalarını göstermektedir.

Konuşma becerisinin kazandırılması, kuralları anlatmaktan çok uygulamalarla mümkündür. Bu sebeple konuşma becerisini geliştirmek için ayrı bir ders saati ayrılmalıdır. Mümkün değilse metin üzerinde yapılan anlama etkinliklerinden anlatma etkinliğine geçişlerde sözlü anlatıma mutlaka ve daha fazla zaman ayrılmalıdır (Temizyürek vd, 2011). Arhan'ın (2007) yaptığı çalışmada da benzer bir sonuca ulaşılmış; öğretmenler, konuşma eğitimine ayrılan sürenin yetersiz olduğunu vurgulamışlardır. Ceran'ın (2012) çalışmasında da öğretmen adaylarının Konuşma Eğitimi ders saatini yeterli bulmadığı bulgulanmıştır. Konuşma etkinliklerinin yapılabilmesi için yeterli zaman olmayışı ya da okuma, yazma ve dil bilgisi etkinliklerine fazlaca zaman ayrılması konuşma eğitimine ayrılan zamanı olumsuz etkilemektedir (Öztürk vd., 2012). Bu sonuçlar, bizim çalışmamızla da kısmen uyumaktadır.

Türkçe öğretmeni adaylarının Konuşma Eğitimi dersine yönelik önerileri de incelenmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarının %66,6'sı derslerde uygulamalara ağırlık verilmesini, %61,2'si ses ve konuşma çalışmalarına ağırlık verilmesini, %24,2'si hazırlıksız konuşmalara daha sık yer verilmesini, %16,1'i sınıf mevcutlarının azaltılmasını, %0,8'i

derslere üslubu ve dil kullanımı ile öne çıkmış şahsiyetler davet edilmesini, %0,6'sı da Türkçe derslerinde konuşma eğitiminin nasıl yapılacağına dair örnek ders uygulamaları yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen bütün bulgular, Türkçe öğretmeni adaylarının Konuşma Eğitimi dersine karşı olumlu bir tutum sergilediklerini ve dersi gerekli gördüklerini ortaya koymaktadır. Bu araştırma çerçevesinde şu öneriler yapılabilir:

1. Konuşma Eğitimi derslerinde konuşmanın niteliği ve konuşma eğitiminin nasıl olması gerektiği hakkında verilecek bilgiler çok değerlidir. Bu bilgiler aracılığıyla bu dersin niye öğretildiğinin yani felsefesinin öğretmen adaylarına iyi kavratılması gerekmektedir.
2. Dilin bir beceri alanı olduğu düşünülduğünde, Konuşma Eğitimi dersinde uygulama çalışmalarının teorik bilgiden daha fazla olması gerekmektedir. Bu sebeple, dersi veren öğretim elemanları dersin öğretim planlarını hazırlarken öğretmen adaylarının konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalara çokça yer vermelidir.
3. Türkçeyi doğru ve etkili bir biçimde kullanmak ve öğrencilere rol model olmak sadece Türkçe öğretmenlerinin sorumluluğu olarak düşünülmemelidir. Bütün öğretmenlerin bu anlamda yeterli bilgi ve beceri sahibi olup sorumluluk üstlenebilmeleri için Konuşma Eğitimi dersi eğitim fakültelerindeki bütün bölümlerde zorunlu olmalıdır. Bu mümkün olmazsa lisans 1. sınıflardaki Sözlü Anlatım dersinin içeriği ve ders saati bu amaçla yeniden düzenlenebilir.
4. Türkçe öğretmeni adayları Konuşma Eğitimi dersinde bu beceri hakkındaki bütün yöntem ve teknikleri bilmeli ve uygulayabilmelidir. Bunun için bu yöntem ve teknikler hakkında öğretmen adaylarının bilgi ve becerilerini geliştirecek uygulama ortamları oluşturulmalıdır.
5. Öğretim sürecinde bilginin verilmesi ve becerilerin kazandırılması kadar önemli olan bir süreç de ölçme değerlendirmedir. Konuşma Eğitimi dersinde verilen teorik bilgiler mutlaka sınanmalıdır. Bunun yanında öğrencilere yaptırılacak çok ve çeşitli uygulamalar da değerlendirme sürecine ilave edilmelidir. Ayrıca, aday öğretmenlerin yaptıkları konuşma uygulamaları hakkında gerek akran değerlendirmeleri gerekse öğretim elemanının değerlendirmeleri çok önemlidir. Bu değerlendirmeler ihmal edilmemeli, bunlarla ilgili olarak da öğretmen adaylarına mutlaka geri bildirim verilmelidir.

Kaynakça

- Arhan, S. (2007). Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Okulları İkinci Kademedeki Konuşma Eğitimi (Ankara İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Aşıcı, M. (1996). İlkokul 4.-5. Sınıflarda Anadili Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Öneriler. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Başaran, M., & Erdem, İ. (2009). Öğretmen Adaylarının Güzel Konuşma Becerisi ile İlgili Görüşleri Üzerine Bir Araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 743-754.
- Berg, B. L. & Lune, H. (2019). Sosyal bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. H. Aydın (Çev. Ed.), Konya: Eğitim Kitabevi.
- Bozkırlı, K. Ç. (2019). An Analysis of the Speaking Anxiety of Turkish Teacher Candidates. *Journal of Education and Training Studies*, 7(4), 79-85.
- Ceran, D. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 337-358.
- Creswell, J. W. (2017). Araştırma deseni. S. B. Demir (Çev. Ed.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çongur, R. (1999). Söz Sanatı, Güzel Söz Söyleme. TRT Yayınları. Ankara.
- Demir, O. (2015). Geçmişten Günümüze Türkçe Öğretim Programlarının Konuşma Becerisi Bakımından Değerlendirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 295-306.
- Demirel, Ö. (1999). İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Ergenç, G. (1999). Dilbilimin Bakış Açısıyla Beyin. *Popüler Bilim*, Temmuz 1999, 41-49.
- İşcan, A.; Karagöz, B. (2016). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Kaygılarının İncelenmesi (Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* 17 (3), 193-206.
- Katrancı, M. (2014). Öğretmen Adaylarının Konuşma Becerisine Yönelik Öz Yeterlik Algıları. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 3(2), 174-195.
- Lüle Mert, E. (2015). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Kaygılarına İlişkin Bir İnceleme. *Journal of International Social Research*, 8(37), 784-789.
- Merriam, S. B. (2018). Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber. Ankara: Nobel Yayınları.

- Özdemir, S. (2018). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Kaygısını Gidermede Hazırlıklı Konuşmaların Rolü. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 361-374.
- Özden, M. (2018). Türkçe Eğitimi Lisans Öğrencilerinin Hazırlıklı ve Hazırlıksız Konuşma Hakkında Geliştirdikleri Metaforlar. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 347-357.
- Özden, M. (2018:a). Türkçe Eğitimi Lisans Öğrencilerinin Konuşma Becerisi Öz Yeterlikleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(3), 1917-1930.
- Özkan, B. (2010). Türkçe Öğretmeni Adaylarının 'Anlama Teknikleri' Ve 'Anlatma Teknikleri' Derslerine Yönelik Görüşleri. *E-Journal Of New World Sciences Academy*, 6(3), 2123-2132.
- Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M. (2012). Konuşma Eğitimi, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Türkçe Sözlük* (1998). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- T.C. Yükseköğretim Kurulu, (2007). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları, Ankara.
- T.C. Yükseköğretim Kurulu, (2018). Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı, Ankara.
- Ünalın, Ş. (2007). Sözlü Anlatım, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Ürün Karahan, B. (2015). Türkçe Öğretmen Adaylarının Konuşma Eğitimine Yönelik Tutumları (Kars İli Örneği). *E-Kafkas Journal Of Educational Research*, 2(1), 38-45.
- Yelok, V. S., Sallabaş, M.E. (2009). Öğretmen Adaylarının Sözlü Anlatım Dersine ve Sözlü Anlatıma Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Yaz 2009, 7(3), s. 581-606.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2000). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin yayınları.
- Yörük, Y. (1999). İlköğretimde Güzel Konuşma ve Yazma Kılavuzu, İstanbul: Serhat Yayınları.

Geniş Özet / Extended Abstract

Speech and communication are important concepts that every individual needs. In particular, the rapid development of technology and the increasing speed of access to information make this skill more valuable. In a society consisting of individuals with solid speaking skills and these individuals, problems related to education and training processes are minimized. This situation removes obstacles to the development of society.

Speech education takes place at every stage of the teaching process. The individual to be able to express himself and give feedback on what he has learned. Especially for the generations who think and can express their thoughts correctly, the correct acquisition of this skill essential. Therefore, prospective teachers need to master the ability to speak and how to transfer this skill.

The Speaking Education course took place in the 6th semester of the Turkish Language Teaching Undergraduate Curriculum, which started to be implemented in the 2007-2008 academic year. The Speech Education course, which was prepared in 2018 and started to be applied in the 2018-2019 academic year, is 3 hours theoretically in the Undergraduate Program of Turkish Teaching, unlike the previous one. The content of the course is available in both teaching programs.

On the other hand, there are almost no studies that try to determine the opinions and suggestions of Turkish teacher candidates about the Speech Education course. Apart from the study that Ceran (2012) aimed to evaluate the attitudes of Turkish teacher candidates toward the speech education lesson, there has been no study on this subject in the literature. This research is essential in the context of the opinions of Turkish teacher candidates who took the Speech Education course, determining whether the course has achieved its purpose and making the course more functional. The sub-problems of the research are as follows:

1. Turkish teacher candidates, what are the opinions of the Speech Education course to be included in the undergraduate program of Turkish teaching?
2. What are the opinions of Turkish teacher candidates about the contribution of the knowledge, skills, and experiences they have in the Speech Education course to their professional lives?
3. What are the opinions of Turkish teacher candidates about the contribution of the Speech Education course to improving their oral communication skills?
4. What are the opinions of Turkish teacher candidates about the time allotted for the Speech Education lesson?
5. What are the suggestions of Turkish teacher candidates for the Speech Education course?

In the research, the primary qualitative research design was used from the qualitative research models. Qualitative research is an approach aimed at discovering and understanding the meanings attributed by individuals to a social or human problem (Creswell, 2017).

The working group of the research was formed by easily accessible case sampling, one of the purposeful sampling methods (Yıldırım & Şimşek, 2000). The study group of the research consists of 62 prospective teachers who are studying in the 2021-2022 academic year in the Department of Turkish Education at the Faculty of Education of the Uludağ University of Bursa and took the Speech Education course in the spring semester.

The research data were collected by interview technique. A semi-structured interview form prepared by the researcher was used as a data collection tool. Before preparing the form, a field literature review was conducted, studies aimed at determining the opinion on the Speech Education course and undergraduate courses were scanned, and the opinion of 2 Turkish education specialists was consulted. After the preliminary study, a semi-structured interview form was created. The interview form was first sent to 3 students, and the incomprehensible and unclear parts of the questions contained in the form were determined and edited based on student feedback. In the form given in the final form, five open-ended questions are included. The questions are as follows:

1. Do think it is necessary to include the Speech Education course in the Turkish language teaching undergraduate program? Why?
2. Do think the knowledge, experience, and skills have acquired in the Speech Training course will contribute to your professional life? Please explain.
3. Did the Speech Training course contribute to text analysis processes? Please explain.
4. Are the time allocated for the Speech Training lesson sufficient? Why?
5. What are suggestions for making the Speech Training course more functional? Please explain.

The semi-structured interview form was delivered to the students via the UKEY, located in the BUU automation system. The students were not given a specific time to answer the questions on the form. At the end of the seventy day after the participation in the forms, the data collection process was terminated.

The research data were analyzed using the content analysis technique. Content analysis aims to reach concepts and relationships that can explain the collected data (Yıldırım & Şimşek, 2000). The opinions of the pre-service teachers were coded by the researcher and field expert. To ensure the validity and reliability of the research. It has been determined that the consistency between Decodings is 95%. Among the Decodings, similar Decodings were combined, and the different ones were preserved similarly. Then the codes, frequency, and percentage values are expressed in tabular form. The participant codes also showed which code the opinions of the Turkish teacher candidates participating in the research are related. Turkish teacher candidates are coded as ÖA1, ÖA2, ÖA3...

In this study, all the rules specified to be followed within the scope of the "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive" were followed. None of the actions specified under the heading "Actions Contrary to Scientific Research and Publication Ethics" which is the second part of the directive, have been performed. The permission of the ethics committee has been obtained from the Bursa Uludağ University Research and Publication Ethics Committees (Social and Humanities Research and Publication Ethics Committee) with the decision dated 29.04.2022 and numbered 26.

All of the pre-service teachers participating in the research expressed that the Speech Education course should be included in the undergraduate curriculum. Teacher candidates expressed their opinions with the following sentences: "Speaking is a skill that can be developed in Turkish class", "Teacher candidates have very good speaking skills", "Speaking is one of the basic skills", "The Turkish teacher should know well how speech education should be given", "As a Turkish teacher candidate, he/she should have an appropriate spoken language, diction and style". Turkish teacher candidates also used the expression "The course is necessary for all teaching departments". This statement shows that students cannot define this course as a method-technical.

All of the pre-service teachers expressed positive attitudes and opinions that the knowledge, skills, and experiences they had in the Speech Education course would contribute to their professional lives. Within the framework of the answers given by the teacher candidates, it shows that they have an average knowledge and

understanding about the purpose of taking part in the course program. In the studies of Ceran (2012) and Karahan Un (2015), it was also determined that teacher candidates' attitudes of towards speech are at an intermediate level.

All pre-service teachers believe that the Speech Education course will contribute to their oral communication skills. However, the number of students who give detailed information and express opinions on how this will happen is minimal. Pre-service teachers' benefit at the highest rate was shaped "Learning what we should pay attention to when speaking in front of the community." The courage to speak in front of the public, self-confidence, and the ability to prepare a program for special days and weeks constitute other essential contributions. These results indicate that the teacher candidates of the Speech Education course have anxiety about speaking to themselves, especially in speaking and verbal communication in front of the community. Ceran, 2012; Işcan and Karagöz, 2016; Özdemir, 2017; Bozkırlı 2019 studies have revealed that Turkish teacher candidates have moderate speech anxiety.

They expressed very few opinions about teacher candidates' contribution in terms of memorizing poetry and reading aloud texts. The rate of teacher candidates' feedback on having knowledge and awareness in evaluating their speeches is also meager. This result shows that it is necessary to be more careful to provide students with knowledge and skills about the measurement and evaluation processes of speaking skills.

The opinions of Turkish teacher candidates about the duration of the Speaking Education course vary. 48.3% of the pre-service teachers think that the time allocated to the Speech Education lesson is sufficient. The proportion of those who find the course duration partially sufficient is 16%, and the proportion of those who think it is insufficient is 35.4%. Students who find the duration of the Speech Education course partially sufficient and insufficient indicate that the reason for this is that the classes are crowded, that they cannot practice different types and more numerous applications in the lessons and get feedback about them. A similar conclusion was reached in the study by Arhan (2007); teachers emphasized that the time allocated for speech training is insufficient. In Ceran's (2012) study, teacher candidates do not find Speech Education lesson time sufficient. These results are also consistent with our study.

The suggestions of the Turkish teacher candidates for the Speech Education course are as follows: Emphasis should be placed on applications in the lessons (66.6%), emphasis should be placed on voice and speech studies (61.2%), impromptu speeches should be included more often (24.2%), class availability should be reduced (16.1%), personalities who stand out with their style and language use should be invited to the lessons (0.8%), sample lesson practices on how to conduct speech education should be done in the lessons (0.6%).

All the findings obtained from the research reveal that Turkish teacher candidates have a positive attitude toward the Speech Education course and that they consider the course necessary. Within the framework of this research, the following recommendations can be made:

1. The information that will be given about the quality of speech and how speech education should be in Speech Education lessons is precious. Through this information, it is necessary to understand the philosophy of why this course is taught, that is, to the teacher candidates.

2. Because language is an area of skill, practical work in Speech Education should be more than theoretical knowledge. For this reason, the teaching staff who give the course should give more space to the studies aimed at improving the teacher candidates' speaking skills while preparing the course's teaching plans.

3. Using Turkish correctly and effectively and being a role model for students should not be considered the responsibility of Turkish teachers only. For all teachers to have sufficient knowledge and skills in this sense and to assume responsibility, the Speech Education course should be mandatory in all departments of educational faculties. If this is impossible, license 1. the content of the Oral Expression lesson in the classrooms and the lesson time can be rearranged for this purpose.

4. Turkish teacher candidates should know and be able to apply all the methods and techniques about this skill in the Speech Education lesson. For this purpose, application environments should be created that will improve the knowledge and skills of teacher candidates about these methods and techniques.

5. A process that is as important as giving information and gaining skills in the teaching process is measurement and evaluation. The theoretical knowledge given in the Speech Training course should be tested. In addition, many various applications to be made to students should be added to the evaluation process. In addition, both peer evaluations and the instructor's evaluations about the candidate teachers' speech practices are very

important. These evaluations should not be neglected, and feedback should be given to teacher candidates about them.

Etik Kurul Kararı

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ, ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULLARI, (Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu) TOPLANTISI

OTURUM TARİHİ: 29 NİSAN 2022

OTURUM SAYISI: 2022-04

KARAR NO 26: Yapılan görüşmeler sonunda; .....’un “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Anlatım Teknikleri: Konuşma Eğitimi Dersine İlişkin Görüşleri” konulu araştırma çalışması kapsamında uygulanacak görüşme sorularının fikri, hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğu başvurucuya ait olmak üzere uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

Yayın Etiği Beyanı

Bu makalenin planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Bu araştırmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.